

UN REPER JURISPRUDENȚIAL DIN PRACTICA INSTANȚELOR BELGIENE ÎN MATERIA DREPTULUI LA UITARE DIGITALĂ

Silviu-Dorin ȘCHIOPU

Abstract

Everyone has the right to respect for his or her private life and to the protection of personal data. On the other hand, everyone has the right to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. In this legal framework online data can be both a violation of the right to privacy and a manifestation of freedom of expression. The right to be forgotten re-establishes in online communication the balance between the right to privacy and the freedom of information. This article aims to present the reasoning behind a Belgian ruling that imposed to a newspaper to anonymize an article from its online archive, not under Directive 95/46/EC, but under the right to respect for private life provided for by the European Convention on Human Rights, the Belgian Constitution and the International Covenant on Civil and Political Rights.

Keywords: *online communication, protection of personal data, respect for private and family life, freedom of expression and information, right to be forgotten.*

La nivel U.E., dreptul la uitare digitală este cunoscut ca fiind o creație pretoriană a Curții de Justiție a Uniunii Europene¹. Totuși, anterior hotărârii CJUE, cel puțin o instanță națională a admis existența acestui drept însă nu în temeiul Directivei 95/46/CE², ci prin interpretarea dispozițiilor Convenției Europene a

* O parte a acestui material a fost prezentată în cadrul *Colocviului Național în Studii Culturale și Științele Comunicării*, ediția 2017, conferință cu tema „Culturi și comunicarea lor”, secțiunea „Cultură juridică și comunicare publică” (panel coordonat de Prof. univ. dr. Mihail Șandru), organizată în perioada 3-4 noiembrie 2017 la București, la inițiativa Departamentului de Științe ale Comunicării - Facultatea de Litere din cadrul Universității din București.

¹ CJUE, *hotărârea din 13 mai 2014*, cauza C-131/12 - *Google Spain și Google*, ECLI:EU:C:2014:317, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general).

² *Directiva 95/46/CE* a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 281/31, Ediție specială, cap. 13/vol. 17.

Drepturilor Omului și a propriei legislații naționale privind dreptul la respectarea vieții private.

Cum o asemenea abordare ar putea orienta și practica instanțelor române, în cele ce urmează ne-am propus a vă supune atenției motivarea hotărârilor instanțelor de control judiciar belgiene și în special cea a Curții de Apel din Liège ce a statuat, printre altele, că protecția dreptului la uitare digitală este o *componentă intrinsecă* a dreptului la respectarea vieții private.

În fapt, la data de 6 noiembrie 1994, Olivier G., de profesie medic, aflându-se sub influența alcoolului la volanul automobilului său a provocat un grav accident de circulație cauzând decesul a două persoane și rănirea altora. Acest accident, împreună cu altele similare produse în aceeași regiune, a fost relatat într-un articol intitulat „*Série noire dans le Tournaisis: cinq morts en quatre jours*” (Serie neagră în Tournaisis: cinci morți în patru zile), numele conducătorului auto fiind menționat în cadrul acestuia. Articolul a fost publicat în ediția din 10 noiembrie 1994 a cotidianului *Le Soir*. Olivier G. a fost condamnat definitiv pentru aceste fapte în anul 2000 iar la 23 noiembrie 2006 a făcut obiectul unei decizii de reabilitare.

Din iunie 2008 *Le Soir*, via site-ul lor internet, a început să ofere acces gratuit la arhiva sa conținând articolele publicate cu începere din 1989. Considerându-se prejudiciat de punerea la dispoziție online a arhivei ce permite consultarea articolului de presă în urma unei simple căutări efectuate plecând de la numele și prenumele său nu doar via motorul de căutare al arhivei cotidianului *Le Soir*, ci și via alte motoare de căutare precum Google, în cursul anului 2010 Olivier G. solicitat cotidianului suprimarea articolului sau cel puțin anonimizarea acestuia.

Cum cererile sale nu au primit un răspuns favorabil, acesta s-a adresat Tribunalului de Primă Instanță din Neufchâteau cu o acțiune întemeiată pe art. 1382 din Codul civil belgian privind răspunderea civilă delictuală³. Reclamantul a solicitat obligarea lui Patrick H., în calitate de editor responsabil al cotidianului *Le Soir*, la *anonimizarea articolului* figurând pe site-ul <http://www.lesoir.be/> și a oricărei alte baze de date aflată sub responsabilitatea sa, precum și la plata sumei de 1 euro cu titlu de daune-interese. Precizăm că cererea a fost îndreptată nu contra proprietarului site-ului pe care articolul fusese publicat, SA Rossel & Cie, ci contra editorului responsabil al cotidianului întrucât menținerea sau nu a articolului online privea o alegere editorială.

Prin hotărârea din 25 ianuarie 2013, Tribunalul de Primă Instanță din Neufchâteau a admis aceste cereri și a decis obligarea pârâtului la înlocuirea cuvintelor „Olivier G.” și „G.” cu litera „X” în versiunea online a articolului figurând pe site-ul <http://www.lesoir.be/> și în orice altă bază de date plasată sub

³ Codul civil belgian prevede la art. 1382 că „*Tout fait quelconque de l'homme, qui cause à autrui un dommage, oblige celui par la faute duquel il est arrivé, à le réparer*” (Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșală s-a ocazionat, a-l repara) – echivalentul art. 998 Cod civil din 1864, respectiv art. 1349 alin. (2) Cod civil din 2009.

responsabilitatea sa, precum și obligarea acestuia la plata către reclamant a un euro cu titlu de daune morale, hotărâre menținută de instanțele de control judiciar.

În cele ce urmează vom prezenta unele aspecte ale susținerilor părților, precum și ale considerentelor conținute mai ales în decizia Curții de Apel din Liège⁴, dar și în cea a Curții de Casație din Belgia⁵, având în vedere în special modul în care instanța a conciliat dreptul la viață privată și libertatea de informare, respectiv dreptul la libertatea de exprimare.

Reclamantul a susținut că fapta ce i se reproșează pârâtului constă în menținerea online a articolului după 2010, fără a fi fost anonimizat sau să fi fost prevăzut cu o baliză de ne-indexare, în ciuda faptului că o cerere rezonabilă și motivată îi fusese adresată în acest sens. De asemenea, acesta a arătat că, prin refuzul de a anonimiza versiunea digitală a articolului, pârâtul a adus *atingere dreptului la respectarea vieții sale private* și mai ales dreptului său la uitare, provocându-i astfel o daună morală certă. În ceea ce privește momentul la care trebuie apreciată răspunderea pârâtului, reclamantul a mai precizat că aceasta trebuie apreciată nu în raport cu momentul publicării inițiale a articolului (1994) precum a susținut pârâtul, difuzare al cărei caracter licit nu îl contestă, ci cu momentul când a formulat cererea sa de anonimizare (2010).

Curtea de Apel a constatat că ambele părți beneficiază fiecare în parte de câte un *drept fundamental*, respectiv *dreptul la libertatea de exprimare* pentru editor și *dreptul la respectarea vieții private și de familie* pentru medic. Aceste drepturi garantate de norme naționale și internaționale constituie fundamentele oricărei societăți democratice și „nu sunt nici absolute și nici nu există o ierarhie a acestora, având o importanță egală”⁶. Articolul 10 alin. (2) al Convenției Europene a Drepturilor Omului permite limitarea libertății de exprimare dacă această limitare este *prevăzută de lege*, urmărește un *scop legitim* și răspunde unui *imperativ de proporționalitate*⁷.

Pârâtul a susținut că, pentru a se putea deroga de la principiul libertății de exprimare, este cerută îndeplinirea condiției referitoare la *caracterul de legalitate*, condiție ce nu este îndeplinit în speță. Curtea de Apel a constatat însă că *dreptul la uitare* este considerat de doctrină și jurisprudență ca fiind *parte integrantă a dreptului la respectarea vieții private* așa cum este consacrat de art. 8 din Convenția Europeană

⁴ Curtea de Apel din Liège, *decizia nr. 2013/RG/393 din 25 septembrie 2014*, disponibilă pe <http://jure.juridat.just.fgov.be>.

⁵ Curtea de Casație din Belgia, *decizia nr. C.15.0052.F din 29 aprilie 2016*, disponibilă pe <http://jure.juridat.just.fgov.be>.

⁶ A se vedea *Rezoluția nr. 1165 din 26 iunie 1998 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei* privind dreptul la respectarea vieții private, parag. 11, citată în CEDO, hotărârea Curții (Marea Cameră) din 7 februarie 2012, *Von Hannover c. Germania*, nr. 40660/08 și 60641/08, ECLI:CE:ECHR:2012:0207JUD004066008, parag. 71.

⁷ A se vedea Curtea de Casație din Belgia, *decizia nr. P.04.1305.F din 1 decembrie 2004*, disponibilă pe <http://jure.juridat.just.fgov.be>.

a Drepturilor Omului, art. 22 din Constituția Belgiei⁸ și art. 17 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice⁹, astfel că este îndeplinită condiția referitoare la caracterul de legalitate pentru a se putea deroga de la principiul libertății de exprimare.

De asemenea, pârâtul a susținut că art. 1382 Cod civil belgian nu ar fi un *temei clar și previzibil* pentru tranșarea litigiului. Curtea de Apel a constatat însă că acest articol constituie dreptul comun în materia răspunderii civile și este aplicabil inclusiv organelor de presă care nu pot ignora că răspunderea lor poate fi angajată atunci când exercitarea libertății presei cauzează un prejudiciu decurgând din atingerea adusă „drepturilor altora”¹⁰ printre care figurează și dreptul la viață privată. În continuare Curtea de Apel a reiterat constatarea instanței de fond potrivit căreia art. 1382 și următoarele din Codul civil belgian astfel cum sunt interpretate de către doctrina și jurisprudența belgiană constituie un text suficient de accesibil, clar, precis și previzibil în sensul art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului pentru a justifica eventuale restrângeri aduse libertății de exprimare.

Pârâtul a mai arătat că reclamantul nu ar putea invoca un drept la uitare de vreme ce nu este întrunită una din condițiile recunoașterii acestui drept – condiție impusă de jurisprudență – respectiv să fie vorba de o *redivulgare a faptelor judiciare printr-o nouă publicare care ar readuce în actualitate fapte din trecut*, condiția redivulgării nefiind îndeplinită întrucât în speță ar fi vorba doar de o simplă arhivare online a articolului original. Față de această susținere a editorului, Curtea de Apel a precizat că *dreptul la uitare are două fațete*: una tradițională, legată de redivulgarea trecutului judiciar al unei persoane¹¹, și o a doua, legată de ștergerea

⁸ Art. 22: „Chacun a droit au respect de sa vie privée et familiale, sauf dans les cas et conditions fixés par la loi”.

⁹ În România acesta a fost ratificat prin *Decretul nr. 212 din 31 octombrie 1974* pentru ratificarea Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, publicat în B. Of. nr. 146 din data de 20 noiembrie 1974.

¹⁰ A se vedea întrebuintarea sintagmei „drepturile altora” în art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

¹¹ Într-o speță în care un jurnalist, în cadrul relatării unui accident rutier, a menționat o condamnare penală – fără legătură cu accidentul – suferită de victimă, Tribunalul de Primă Instanță din Namur a recunoscut printr-o decizie din 17 noiembrie 1997 un *drept la uitare* izvorât din dreptul la viață privată, drept la uitare considerat ca fiind „cel care permite individului a cărui viață nu este consacrată unei activități publice să ceară secretul și liniștea fără de care libera dezvoltare a personalității sale ar fi împiedicată”; la fel, Tribunalul de Primă Instanță din Bruxelles, investit cu soluționarea unei cereri privind împiedicarea difuzării unui reportaj ce relatea un fapt divers judiciar la mai mulți ani după ce avusese loc, a decis că „fără a putea spune că dreptul la uitare există de manieră autonomă, acest drept este indiscutabil o modalitate a dreptului la respectarea vieții private, și există prin urmare în dreptul pozitiv belgian” și a admis cererea în temeiul atingerii aduse dreptului la respectarea vieții private și a atingerii aduse dreptului la uitare, a se vedea J.-F. Henrotte, A. Cassart, *Droit à l'oubli: une réponse à l'hypermnésie numérique*, 56th UIA Conference, Dresda, 1 noiembrie 2012, document disponibil la http://www.uanet.org/sites/default/files/safe_uploads/clients/36471/rapports/HENROTTE%20eanFran%C3%A7ois%20Droit%20%C3%A0%20l'oubli.pdf

datelor digitale și în special a datelor disponibile pe internet, iar litigiul, privind digitalizarea arhivelor jurnalistice, ține de ce-a de-a doua fațetă a dreptului la uitare, fiind un *drept la uitare digitală*. Acesta din urmă vizează posibilitatea oferită unei persoane de a cere ștergerea datelor online care o privesc, după o anumită perioadă de timp. Scopul dreptului la uitare digitală nu este acela de a împiedica sau a sancționa punerea în lumină a unor fapte din trecut, ci de a obține *suprimarea informațiilor disponibile pe internet*.

Curtea de Apel, făcând referire la doctrina belgiană, a precizat că dreptul la uitare digitală a fost recent consacrat de către CJUE (hotărâre intervenită după sentința instanței de fond) care a considerat condiția privind redivulgarea informației ca deducându-se din efectul motorului de căutare de a face ușor accesibilă o informație care altfel ar fi invizibilă pe web¹². Curtea de Casație a confirmat legalitatea deciziei Curții de Apel privind faptul că *arhivarea online* a articolului constituie o *noua divulgare* a trecutului judiciar al reclamantului ce poate aduce atingere dreptului său la uitare.

De asemenea, Curtea de Apel a considerat că principiile degajate prin hotărârea CJUE pot fi transpuse în speță în măsura în care editorul permite accesul la articol via motorul de căutare al site-ului său ce poate fi consultat gratuit, acces considerabil multiplicat datorită dezvoltării programelor de explorare a motoarelor de căutare de tip Google.

Deși editorul a susținut că cererea reclamantului ar fi trebuit adresată motorului de căutare, Curtea de Apel a arătat că *indexarea articolului de către motoarele de căutare nu este posibilă decât datorită faptului că acesta se găsește în baza de date a cotidianului Le Soir fără a fi anonimizat sau prevăzut cu o baliză de ne-indexare*, astfel că reclamantul se poate îndrepta contra editorului de presă pentru a obține anonimizarea articolului, soluție de natură a-l face să dispară din lista de rezultate a motoarelor de căutare obținută în urma consultării pe baza numelui și a prenumelui reclamantului.

Curtea de Apel a subliniat faptul că *dreptul la uitare digitală* nu este nelimitat astfel că întinderea acestuia trebuie să fie strict delimitată în măsura în care este susceptibil de a intra în conflict cu libertatea de exprimare de care beneficiază presa. Curtea de Apel a precizat că în jurisprudență¹³, în special cea a CJUE, au fost

¹² „La première condition, à savoir qu'il y ait une redivulgation de l'information, se déduit de l'effet de l'outil de recherche qui met «en une» une information qui, sinon, serait invisible sur la Toile.” - E. Cruysmans, A. Strowel, *Un droit à l'oubli face aux moteurs de recherche: droit applicable et responsabilité pour le référencement de données «inadéquates, non pertinentes ou excessives»*, în „Journal des tribunaux”, vol. 24, nr. 6568 (iunie 2014), p. 458.

¹³ CEDO, hotărârea Curții (Marea Cameră) din 7 februarie 2012, Von Hannover c. Germania, nr. 40660/08 și 60641/08, ECLI:CE:ECHR:2012:0207JUD004066008; CJUE, hotărârea din 13 mai 2014, cauza C-131/12 - *Google Spain și Google*, ECLI:EU:C:2014:317, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general); Tribunalul de Primă Instanță din Namur, *sentința civilă din 17 noiembrie 1997*, publicată în Revue du Jurisprudence de Liège, Mons et Bruxelles nr. 18/1998, p. 781-785.

definite mai multe *condiții destinate a menține echilibrul dintre drepturile fundamentale consacrate în art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) și art. 10 (dreptul la libertate de exprimare) ale Convenției Europene a Drepturilor Omului.*

Pentru a se recunoaște un drept la uitare trebuie să fi avut loc o divulgare inițială licită a faptelor, faptele să fie de ordin judiciar, să nu existe un interes contemporan privind divulgarea, să lipsească interesul istoric față de fapte, să se fi scurs o anumită perioadă de timp între cele două divulgări, persoana în cauză să nu aibă viață publică, să aibă un interes în resocializare și să-și fi achitat datoriile față de societate.

În continuare, în lumina condițiilor menționate, Curtea de Apel a verificat dacă în speță limitarea libertății presei urmărește un scop legitim și răspunde imperativului de proporționalitate conform art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, instanța a constatat că nu este contestat faptul că divulgarea inițială a articolului era licită, faptele relatate erau de ordin judiciar iar redivulgarea faptelor nu prezintă nici o valoare de actualitate.

În ceea ce privește calitatea de medic a reclamantului, instanța a precizat că acesta nu exercită nici o funcție publică iar simpla calitate de medic nu justifică menținerea identității sale în articolul online la aproape 20 de ani de la fapte. O astfel de menținere apare ca fiind lipsită de legitimitate și disproporționată de vreme ce nu aduce nici o plus-valoare articolului ce oricum nu contribuie decât în mod statistic la dezbateră publică privind siguranța rutieră și este de natură ca pe termen nelimitat să aducă o gravă atingere reputației reclamantului, prin crearea unui cazier virtual, deși și-a ispășit pedeapsa iar în plus a fost reabilitat.

Deși editorul a susținut că suprimarea numelui și prenumelui ar lipsi informația de interes, Curtea de Apel a precizat că această suprimare nu va avea nici un impact asupra esenței informației transmise prin intermediul articolului, care privește un tragic accident rutier datorat efectelor nefaste ale alcoolului. Instanța a îndepărtat ca nefiind pertinente și susținerile editorului privind obligația de memorie și necesitatea păstrării caracterului complet și fidel al arhivelor, considerând că nu s-a cerut suprimarea arhivelor ci numai anonimizarea versiunii electronice a articolului, arhivele fizice (pe hârtie) rămânând intacte. În plus, faptele divulgate nu au intrat în istorie, fiind vorba de un banal fapt divers ce nu a avut o repercusiune deosebită în opinia publică și nu există nici un interes public în a cunoaște identitatea celui responsabil de producerea unui accident rutier survenit în urmă cu aproape 20 de ani.

Prin urmare, față de cele de mai sus, Curtea de Apel a constatat, pe de o parte, că reclamantul îndeplinește condițiile pentru a putea beneficia de un drept la uitare iar menținerea online a articolului neanonimizat, mulți ani după faptele pe care le relatează, este de natură a cauza acestuia un prejudiciu disproporționat în raport cu avantajele legate de stricta respectare a libertății de exprimare a editorului, iar pe de altă parte, îndeplinirea condițiilor de legalitate, legitimitate și proporțio-

nalitate impuse de art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, cererea de anonimizare formulată a fost considerată a asigura un bun echilibru între drepturile părților, anonimizarea articolului prin înlocuirea numelui și prenumelui prin litera X fiind modalitatea cea mai eficace de a apăra viața privată a reclamantului fără a aduce o atingere disproporționată libertății de exprimare a pârâtului.

În speță, cum editorul nu a acționat precum ar fi trebuit să acționeze în mod normal orice editor prudent și diligent aflat în aceleași circumstanțe, Curtea de Apel a constatat că există o culpă întrucât editorul a refuzat fără un motiv întemeiat să dea curs cererii de anonimizare a articolului, deși această cerere, justificată în mod corespunzător prin situația personală și familială a reclamantului, fusese formulată în mod repetat în scris, se înscria în cadrul unei revendicări legitime a dreptului la uitare, componentă intrinsecă a dreptului la respectarea vieții private și nu constituia o ingerință disproporționată față libertatea de exprimare a presei.

În ceea ce privește probarea prejudiciului, editorul a susținut că reclamantul nu ar putea să dovedească existența unui prejudiciu cauzat de menținerea online a articolului neanonimizat. În plus, cauza prejudiciului ar fi reprezentată numai de infraacțiunile comise în 1994, precum și de indexarea articolelor făcută de Google, neputându-se stabili astfel nici o legătură de cauzalitate între comportamentul ce îi este imputat și daună.

Curtea de Apel a îndepărtat și aceste argumente precizând că o simplă căutare pe motorul site-ului internet al cotidianului sau pe motorul de căutare Google, plecând de la numele și prenumele reclamantului, face să apară imediat articolul în cauză, ceea ce reprezintă în mod cert sursa unui prejudiciu cel puțin moral pentru reclamant. O astfel de situație permite unui larg public, din care fac parte inclusiv pacienții, colegii și cunoștințele reclamantului, să ia cunoștință cu ușurință de trecutul său judiciar și este de natură a-l stigmatiza, a dauna grav reputației sale și a-l priva de posibilitatea de se resocializa normal deși acesta și-a ispășit pedeapsa și a fost reabilitat pe cale judecătorească.

De asemenea, decizia culpabilă a reclamantului de a menține online articolul neanonimizat este în legătura de cauzalitate cu prejudiciul, în lipsa acestei decizii motoarele de căutare precum Google nu ar indica existența articolului și nu s-ar costata nici o atingere adusă dreptului la uitare sau reputației reclamantului. Comportamentul culpabil al pârâtului constituie condiția *sine qua non* a prejudiciului reclamat, astfel încât este ținut la repararea integrală a acestui prejudiciu, independent de circumstanța că ar exista și alte cauze concurente în privința originii prejudiciului.

Astfel, cererile de anonimizare a articolului și de alocare a sumei de 1 euro cu titlu de daune-interese au fost considerate pe deplin justificate și a repara în mod adecvat prejudiciul suferit de către reclamant.

Curtea de apel a mai precizat că, în ciuda susținerilor pârâtului, echilibrul dintre libertatea presei și respectarea vieții private impune o analiză de la caz la caz, ceea ce poate duce la decizii divergente mai ales în funcție de temeiul juridic ales și de particularitățile speței. Astfel, admiterea cererii reclamantului nu are efectul de a conferi fiecărui individ un drept subiectiv de a rescrie istoria, nici de a permite vreo falsificare a istoriei, nici de a crea în sarcina pârâtului o răspundere excesivă, ci instanța a statuat într-un litigiu determinat ce opune două părți în cadrul unei acțiuni în răspundere punctuală întemeiată pe art. 1382 Cod civil, având grijă să asigure un echilibru între două drepturi fundamentale divergente pe care fiecare dintre cele două părți o revendică.

Reclamantul a mai susținut că el este considerat autor față de terți întrucât articolul nu este semnat¹⁴, anonimizarea articolului constituie o modificare a articolului în cauză iar impunerea acestei modificări aduce atingere dreptului său de autor care este protejat prin art. 1 din Primul protocol adițional la Convenției Europene a Drepturilor Omului¹⁵. Față de această susținere, Curtea de Apel a statuat că deși este de necontestat că dreptul de autor revendicat de reclamant merită a fi protejat, totuși trebuie stabilit un echilibru între interesele deduse judecării iar avantajul menținerii integrale a conținutului articolului în cauză este disproporționat în raport cu atingerea adusă dreptului la respectarea vieții private și familie și reputației sale, cu atât mai mult cu cât reclamantul nu urmărește în principal decât anonimizarea articolului.

În încercarea de a împiedica un deznodământ nefavorabil, editorul a invocat inclusiv faptul că baza de date a jurnalului său nu ar permite modificarea articolelor arhivate însă raport întocmit de serviciul tehnic al aceluiași cotidian a revelat faptul că nu există o reală imposibilitate de a realiza anonimizarea articolului, unica imposibilitate materială fiind cea privind suprimarea ziarelor vândute, a colecțiilor de ziare și a copiilor conținutului aflate pe diverse suporturi materiale sau digitale care se găsesc în domeniul public, suprimare care de altfel nici nu a fost cerută în cadrul litigiului.

Curtea de casație belgiană a subliniat că ingerința pe care protecția dreptului la uitare digitală, componentă intrinsecă a dreptului la respectarea vieții private, o poate justifica în dreptul la libertatea de exprimare se întemeiază nu pe doctrină sau jurisprudență, ci pe art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului,

¹⁴ Potrivit art. 6 alin. (3) din Legea belgiană din 30 iunie 1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe „*l'éditeur d'un ouvrage anonyme ou pseudonyme est réputé, à l'égard des tiers, en être l'auteur*” (editorul unei opere anonime sau sub pseudonim este considerat a fi autor față de terți).

¹⁵ Art. 1 din Primul protocol adițional prevede că: „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

art. 22 din Constituția Belgiei și art. 17 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice iar raportarea la hotărârea CJUE în cauza C-131/12, Google Spain și Google, nu avut alt scop decât acela de a argumenta întinderea domeniului de aplicare pe care decizia Curții de Apel o acordă acestui drept la uitare.

Dreptul la uitare digitală astfel recunoscut nu are care ca *temei juridic* nici *Directiva 95/46/CE* a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date sau *Legea belgiană din 8 decembrie 1992* relativă la protecția vieții private în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, nici reabilitarea de care a beneficiat persoana în cauză.

În încheiere, mai precizăm că, în viziunea Curții belgiene de casație, arhivarea digitală a unui vechi articol din presa scrisă care, la momentul producerii faptelor, relatase în mod legal evenimente ale trecutului actualmente acoperite de dreptul la uitare, nu este sustrasă ingerințelor pe care acest drept le poate justifica în dreptul la libertatea de exprimare. Astfel, prin această decizie de speță s-a admis că dreptul la uitare exercitat împotriva editorului paginii web poate prevala asupra libertății de exprimare a presei și implicit asupra libertății de informare.

Bibliografie:

1. CJUE, *hotărârea din 13 mai 2014*, cauza C-131/12 - Google Spain și Google, ECLI:EU:C:2014:317, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general).
2. Curtea de casație din Belgia, *decizia nr. C.15.0052.F din 29 aprilie 2016*, disponibilă pe <http://jure.juridat.just.fgov.be>.
3. Curtea de Apel din Liège, *decizia nr. 2013/RG/393 din 25 septembrie 2014*, disponibilă pe <http://jure.juridat.just.fgov.be>.
4. Tribunalul de Primă Instanță din Namur, *sentința civilă din 17 noiembrie 1997*, publicată în *Revue du Jurisprudence de Liège, Mons et Bruxelles* nr. 18/1998.
5. *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și Protocoloalele adiționale* la aceasta convenție, ratificate prin *Legea nr. 30 din 18 mai 1994*, publicată în *M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994*.
6. *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*, ratificat prin *Decretul nr. 212 din 31 octombrie 1974*, publicat în *B. Of. nr. 146 din data de 20 noiembrie 1974*.
7. E. Cruysmans, A. Strowel, *Un droit à l'oubli face aux moteurs de recherche: droit applicable et responsabilité pour le référencement de données «inadéquates, non pertinentes ou excessives»*, în *Journal des tribunaux*, vol. 24, nr. 6568, iunie 2014.
8. J.-F. Henrotte, A. Cassart, *Droit à l'oubli: une réponse à l'hypermnésie numérique*, 56th UIA Conference, Dresda, 1 noiembrie 2012, document disponibil la http://www.uianet.org/sites/default/files/safe_uploads/clients/36471/rapports/HENROTTE%20JeanFran%C3%A7ois%20Droit%20%C3%A0%20l'oubli.pdf